

Vergaderjaar 2021–2022

22 343

Handhaving milieuwetgeving

Nr. 314

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 april 2022

Tijdens het Commissiedebat Toezicht en Handhaving op 7 september 2021 (Kamerstuk 22 343, nr. 301) heeft de toenmalige Minister van Infrastructuur en Waterstaat uw Kamer toegezegd dat u eind 2021 een ketenanalyse zou ontvangen over ladingen gegast met bestrijdingsmiddelen. Het gaat hier om ladingen levensmiddelen, diervoeder en dergelijke, die gegast worden met bestrijdingsmiddelen omdat ze vatbaar zijn voor aantasting door ongedierte. Aanleiding voor de toezegging was een incident in juli 2021 met een partij graan op drie binnenvaartschepen waarin een te hoge concentratie fosfine werd gemeten.

Mede namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, stuur ik u hierbij – met enige vertraging omdat de studie en afstemming iets meer tijd vergde – de toegezegde ketenanalyse¹. De ketenanalyse is een gezamenlijk product van mijn ministerie en de Ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de inspectiediensten ILT, NVWA en NLA, en het College voor toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.

De ketenanalyse laat zien dat de handelsketen verscheidene kwetsbaarheden kent ten aanzien van de risico's van gegaste lading en het zich voordoen van incidenten. Uit de analyse blijkt dat in het geval van gegaste ladingen iedereen in elke schakel van de keten zorgvuldig moet handelen gezien de risico's die de gebruikte bestrijdingsmiddelen met zich meedragen. Daarom is het noodzakelijk dat alle partijen in de handelsketen (1) zich bewust zijn van de risico's van de stoffen, (2) op de hoogte zijn en blijven dat de lading gegast is (geweest) en (3) de noodzakelijke voorschriften voor veilig handelen naleven.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Met deze uitgangspunten zijn de volgende kwetsbaarheden geconstateerd:

Informatie over gegaste lading wordt niet of onvolledig doorgegeven in de keten.

- Losse fosfidetabletten (of restanten) kunnen niet of niet volledig uit de lading worden verwijderd.
- Vervoermiddelen die niet gasdicht zijn (waardoor gasvormige bestrijdingsmiddelen kunnen ontsnappen).
- Ontbrekende (overslag) protocollen voor omgaan met lading die gegast is (geweest).
- Ontbreken van een overzicht aan incidenten en gecoördineerde handhavingsstrategie.

De reactie in de vorm van ingezette acties om met bron- of beheersmaatregelen de kwetsbare punten in de keten aan te pakken staat in de ketenanalyse beschreven. In de ketenanalyse wordt met name ingegaan op het gebruik van fosfine. Fosfine wordt in ladingen ingebracht door middel van pillen die fosfinegas afgeven. Als dit gebeurt in de vorm van losse pillen, dan kunnen deze niet makkelijk meer verwijderd worden uit de lading en daarmee bestaat er een kans op incidenten.

Binnen de Europese lidstaten wordt ingezet op een bronaanpak: Zo werkt het Ctgb aan het opnemen in de gebruiksvoorschriften van een verbod op het gebruik van losse fosfidetabletten² tijdens opslag en in ladingen. Voorgeschreven wordt dan dat fosfide alleen nog in sleeves (waar pillen in worden gestopt) of plates toegepast mag worden, die wel kunnen worden verwijderd uit opslag of lading. Dit is met name relevant voor transport via de weg, spoor en binnenvaart binnen de Europese lidstaten. Waar een bronaanpak niet mogelijk is, wordt ingezet op risicobeheersing. Dit wordt nader toegelicht in de Ketenanalyse.

Voor het juist ontgassen en stoppen van het gebruik van losse tabletten is Nederland afhankelijk van regelgeving en naleving in andere EU- en niet-EU-landen. Er blijft daardoor ondanks de voorgestelde beheersmaatregelen altijd een kans op een nieuw incident. Ik zal hier aandacht voor vragen binnen de verschillende internationale gremia. Daarnaast zal ik me ook inzetten om binnen Nederland de relevante sectoren bewust te maken van dit risico, zodat ook zij gepaste voorzorgsmaatregelen kunnen treffen.

Voor de totstandkoming van de ketenanalyse is er overleg geweest met de Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie, het Comité van Graanhandelaren, Transport en Logistiek Nederland, het Centraal Bureau voor de Rijn- en Binnenvaart (CBRB), Koninklijke BLN Schuttevaer, EVO Fenedex, SecureFeed, Havenbedrijf Amsterdam en Rotterdam, de Algemeene Schippers Vereeniging (ASV) en de fabrikanten van fosfide-middelen. Samen met deze betrokken partijen zullen we de effectiviteit van de ingezette, en de nog te nemen acties, bespreken om zo de kans op toekomstige incidenten te verlagen.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
V.L.W.A. Heijnen

² Het gas fosfine komt vrij uit fosfidetabletten.